

har været i Stigning og Udgifter af forskellig Art have i Virkeligheden ogsaa været i Stigning. Det kan man ikke modsætte sig, og det bør man heller ikke modsætte sig. Give vi almindelige Lønningslove til samtlige Etater her i Landet, kan det ikke hjælpe, at vi sige: Underofficere og Løjtnanter og ligestillede i Hæren — vi skulle jo have en Hær — skulle ingen Forhøjelse have. Det vilde kun føre til daarlige Befalingsmænd over hele Linien, og det vilde gaa ud ogsaa over vore egne Sønner. Og det vilde være ganske urimeligt. Men hvorledes staar det sig nu trods disse Forhøjelser med Militærudgifterne? Naar man sammenligner de militære Udgifter for Finansaaret 1903—04 med Militærudgifterne i 1874—75, ere de ikke stegne saa stærkt som de øvrige Udgifter her i Landet. Udgifterne ere stegne, fordi Pengenes Værdi i det hele taget er sunken. Forbruget er blevet større i alle Retninger, Lønningerne ere stegne o. s. v. Men de ere ikke stegne saa stærkt som de øvrige Udgifter. Jeg lægger ikke saa stor Vægt derpaa, men jeg vil dog nævne, at i 1874—75 udgjorde de militære Udgifter 12,921,000 Kr. og Statens samtlige Udgifter 46,083,000 Kr. I 1903—04 vare de militære Udgifter — og her er medindbefattet den midterste og største Bevilning til Kanonerne — 20,304,000 Kr. og Statens samtlige Udgifter 72,266,000 Kr. I 1874 vare Militærudgifterne saaledes 28 pCt. af samtlige Statsudgifter og i 1903—04 25,61 pCt. Jeg nævner blot disse Tal, fordi de kunne være oplysende netop i denne Forbindelse. Hvorledes er Venstre nu i dette Øjeblik stillet til Spørgsmaalet om vort Forsvarsvæsen? Vi ere naaede dertil, at der her paa Rigsdagen har vist sig Enighed om, at vort Forsvarsvæsen skal grundes paa Neutralitet, at Neutralitet er Maalet, det, vi skulle have vort Forsvarsvæsen for. Og allerede det er et godt Fremskridt. Jeg erindrer meget vel, hvorledes vi, først da jeg kom paa Rigsdagen, stredes om denne Sag, hvorledes man fra forskellig Side fremførte, at Neutralitet var noget, der ganske vist var rart, men uopnaaeligt. Og jeg erindrer, hvordan man ensidig søgte at ordne denne vigtige Sag paa den Maade, at alt skulde koncentreret her i

København. Det ere vi nu i Virkeligheden komne bort fra. Nu er man enig om Neutraliteten, og at denne kan krænkes ikke alene her, men ogsaa andre Steder i vort Land. Men naar vi ere enige om den Opgave, maa vi ogsaa være enige om, med hvilke Midler vi skulle hævde denne. Nu er det klart nok, at vor Neutralitet kan krænkes tilfældigt, men den kan ogsaa krænkes med den Hensigt, at man i Virkeligheden vil sætte sig fast i vort Land og benytte vort Land, saa bliver det en Kamp om vort Lands Eksistens. Der er det klart nok, at vi ikke kunne klare os overfor Stormagterne rundt om. Men det, vi kunne, er i Virkeligheden at forsvare vor Neutralitet, at konstatere den, eller hvad man nu vil kalde det. Det har ikke saa meget at sige, hvorledes Ordene ere, men hvad Meningen er. Men hvad vi kunne — og det har jeg ogsaa fremhævet i sin Tid her i denne Sal, da jeg selv var Ordfører — det er at gøre, hvad vi kunne. Det danske Folk har Ret til at leve i Fred. Men ville vi hævde denne Ret, maa vi selvfølgelig ogsaa gøre, hvad der kræves af os og af ethvert Folk i den Henseende. Nu have vi faaet nedsat en Forsvarskommission med den Opgave at skaffe en Plan til Veje for vor Neutralitet, og Grundlaget i Forsvarskommissionens Program er det, at Planen skal være af den Art og økonomisk forsvarlig. Det samme Program har Venstre sluttet sig til i sit Program, da det sidst gik til Valg. Det skal være en økonomisk forsvarlig Ordning, og et Forsvar med Neutralitet som Grundlag. Det var i alt Fald Meningen; jeg husker ikke Ordene i Øjeblikket. Det er Venstres Program ogsaa nu, og det er paa det Program, Regeringen staar, og det er i Virkeligheden det Maal, denne Regering vil arbejde henimod at opnaa, og som den haaber at faa Folket med til. Det er et Maal saa betydeligt, at hvis det kunde lykkes, vilde Vejen, tror jeg, være aaben for meget godt Lovarbejde her i Landet for Fremtiden. Men det er ogsaa et Maal saa stort, at ved Siden af det svinde alle de smaa Kampe mod Anmærkningerne, som her have været førte.

Formanden: Jeg skal hermed afbryde Forhandlingerne for i Dag.